

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/2008 in 123/2008) - v nadaljevanju ZVKD-1, 19. člena Statuta Občine Brežice (Uradni list RS, št. 10/09) ter Strokovnih osnov za razglasitev dveh cerkva v župniji Cerklje ob Krki, Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Novo mesto št. BR-12/2009-RP, izdelanih v mesecu marcu 2009, je Občinski svet Občine Brežice na svoji 21. redni seji, dne 27.07.2009, sprejel

ODLOK **o razglasitvi Dvorca na Cerini za kulturni spomenik lokalnega pomena**

1.

Z namenom, da se ohranijo zgodovinske, kulturne, umetnostno-arhitekturne, zgodovinske in estetske vrednote ter zagotovi nadaljnji obstoj, se za kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi umetnostno arhitekturnega spomenika in zgodovinskega spomenika razglasi enoto dediščine:

Cerina - Dvorec (EŠD 10539).

Spomenik stoji na parcelni številki *7, k.o. Cerina.

Dvorec Straža na Cerini stoji na manjši planoti od Šentviške gore v jugovzhodnem delu naselja. Prva omemba izvira iz leta 1639, ko so opravljali popravila na dvorcu, leta 1641 in 1642 se omenjajo dela na stolpu ter neka druga obnovitvena dela. Začetki dvorca, kjer je imel kostanjeviški samostan upravo za samostojno urbarialno posest, segajo verjetno v drugo polovico 16. stoletja, svojo podobo in obseg pa je dobil pretežno v 17. stoletju, za kar bi govorila tudi letnica 1642 na notranjem portalu vhodnega poslopja. Kasneje je doživel le manjša popravila, zlasti spremembo oblik okenskih odprtih na vzhodni fasadi in manjšo nadzidavo severnega trakta. Po razpustu samostana je prešel v privatno last.

Dvorec sestavljajo trije enonadstropni bivalni trakt, ki oklepajo pravokotno dvorišče, zaprto na zahodni strani z zidom in kapelo sv. Mihaela, ki predstavlja podrejeno enoto dediščine (Cerina- Kapela sv. Mihaela, EŠD 1715). Vzhodno vhodno pet osno fasado poudarjajo poleg dveh podstavkov s kamnitima piramidama s školjčnim motivom še kamnit polkrožen portal, ki vodi v obokano vežo. Zunanjščino členijo poleg oken s kamnitimi okvirji v južnem delu zlasti opečni konzolni venec pod napuščem, ki obdaja tudi kapelo. V dvoriščnem delu je pritličje delno členjeno z arkadnimi loki, nadstropje pa znova s preprostimi okenskimi odprtinami, ki imajo nekatere okvire, klesane iz kamna. V notranjščini je ohranjenih nekaj prvotnih lesenih stropov, medtem ko oprema ni starejša od 19. stoletja. Sodeč po Valvasorjevi upodobitvi se je severno od dvorca nahajal vrt.

2.

Opis objekta, ki utemeljuje razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Vinski dvor oziroma dvorec kostanjeviškega samostana je pomembna materialna priča organizacije samostanskega upravljanja svojih posestev. Arhitekturno oblikovanje stavbe je preprosto, vendar tipično za obdobje 17. stoletja, ki v tem nemirnem delu Slovenije ni omogočalo bolj ambicioznih zasnov. Likovno so poudarjeni zlasti nekateri okenski okvirji in trojno okno v dvoriščnem delu. Iz virov je razvidno, da so se tu pogosto zadrževali menihi in še posebej opati samostana, ki so ga poleg upravne funkcije uporabljali tudi za bivanje, ko so se zdravili v Čatežu. Ker stavba še ni doživela strokovno vodenih raziskav, utegne

notranjščina stavbe v sebi skrivati še marsikatero likovno sestavino. Zaradi naštetega ima spomenik kulturne, arhitekturne, zgodovinske in likovne vrednote.

Dvorec ima zaradi kulturnih, umetnostno-arhitekturnih, zgodovinskih in drugih lastnosti poseben pomen, zato ga je potrebno razglasiti za kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi umetnostno-arhitekturnega spomenika in zgodovinskega spomenika.

3.

Varovano območje kulturnega spomenika obsega parcelo številka *7, k.o. Cerina, ki je vrisana na kopiji katastrskega načrta v merilu 1 : 1000, le-ta je sestavni del tega Odloka. Vplivno območje spomenika bo skupaj z varstvenim režimom vplivnega območja, v primeru, če bo izkazano, da je to zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti spomenika potrebno, določeno z dopolnitvijo k temu odloku.

4.

Varovano območje kulturnega spomenika, definirano v prejšnjem členu, se varuje kot celota, za varovanje spomenika pa velja režim, ki ohranja spomenik v njegovi avtentični pričevalnosti. Za vsako spremembo funkcije kulturnega spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče je potrebno predhodno pisno soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Spomenik se varuje v skladu z določili ZVKD-1 in se v skladu z 9. členom tega zakona vpiše v Register nepremične kulturne dediščine.

Varstveni režim za varovano območje določa:

- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, arhitekturnih, likovnih in zgodovinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na objekt;
- prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin objekta, ki so ovrednotene kot del spomenika, razvidnih iz opisa;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v objektu ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti ali rekonstrukciji najbolj kvalitetne historične podobe spomenika,
- prepoved vseh predelav zaščitene gabaritov, tlorisov in drugih značilnih stilnih elementov spomenika;
- prepoved vseh posegov v arheološke plasti spomenika razen pooblaščenim osebam, s predhodnim pisnim soglasjem Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije;
- znotraj varovanega območja spomenika je prepovedano postavljanje objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nosilci reklam, anten in ostalih naprav, razen v primerih, ki jih na podlagi kulturnovarstvenih pogojev s kulturnovarstvenim soglasjem odobri Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitene elementov in dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitet;
- omogočanje znanstvenoraziskovalnega in učno-demografskega dela, ki omogočajo boljše poznavanje spomenika in povečanje njegove pričevalnosti;
- za vsako spremembo funkcije kulturnega spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik in njegove dele ali vplivno območje je v skladu z 28., 29. in 30. členom ZVKD-1 potrebno pridobiti predhodne kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

5.

Po predhodnem soglasju Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije je mogoče na spomeniku izvajati prenovitvena oziroma sanacijska dela, restavratorske posege in dela vzdrževalnega značaja v dobrobiti ohranjanja obstoječih kvalitativnih in njihovih dopolnitev, ki se natančneje definirajo v konservatorskem programu, ki jih izdelava Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Vsi posegi se izvajajo v skladu z obstoječimi pravnimi predpisi ter smernicami, pogoji in soglasjem pristojne območne enote zavoda za varstvo kulturne dediščine.

6.

ZVKD-1 določa podrobnejše pogoje za raziskovanje, načine vzdrževanja, pogoje za posege, fizično zavarovanje, pravni promet, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost in časovne okvire dostopnosti, posamezne druge ukrepe in prepovedi za učinkovito varstvo spomenika.

Varstveni režim lahko omejuje lastninsko pravico le v obsegu, ki je nujen za izvajanje varstva spomenika.

Varovano območje se vpiše na karto načrta parcel Geodetske uprave RS.

7.

Upravljanje spomenika izvaja lastnik nepremičnin, ki so razglašene kot kulturni spomenik lokalnega pomena. Upravljanje izvaja upravljalec ob strokovni pomoči zavoda, ki je izdal strokovne podlage za razglasitev spomenika.

8.

Pristojni organ mora v 30 dneh po uveljavitvi tega odloka na podlagi tretjega odstavka 13. člena ZVKD-1 predlagati zaznambo nepremičnega spomenika v zemljiški knjigi.

9.

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravlja inšpektor, pristojen za dediščino.

10.

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 620-1/2009
Datum: 07.07.2009

Občina Brežice
Župan
Ivan Molan